

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Dimisprædiken : 1844

Citation: Kierkegaard, Søren: "Dimisprædiken : 1844", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2010 .
Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p306-txt-shoot-n306.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

P306:306

Bøn

Fader i Himlene! Vel vide vi, at Du boer i et Lys, og at Dit Væsen er Klarhed; men netop derfor er Du os jo ogsaa dunkel^a og som en Hemmelighed, hvilken vi ikke kunne udsige,^b da er det vor Trøst, at Du skuer i Løndom og forstaaer langt fra. Saa prøv Du da selv Hjerte[r]ne, og alteftersom den Hemmelighed er, hvilken Enhvers Hjerte gemmer og alteftersom Du forstaaer den, give Du ham ogsaa aabenbare, i Forhold til som han bevarer Hemmeligheden og elsker Dig.

a selv i Din Aabenbarelse

b See!

Paa mangfoldig og høist forskjellig Maade vidste Apostelen Paulus at forandre sin Tale om den samme Sandhed, at han maatte anbefale denne til Menneskene og dog om muligen vinde Nogle. Han gjorde det ikke for slet Vindings Skyld, thi han havde lært at undvære og at tabe det Jordiske uden at savne det; han gjorde det ikke for Æres og Anseelses Skyld, at Nogen skulde kalde sig efter ham og være Pauli Tilhænger; thi han trøster sig tvertimod med, at han endog kun havde døbt en Eneste og altsaa undgaaet enhver Anledning til sørgelig Misforstaaelse; han gjorde det ikke med Sviig i Hjertet, thi for Gud var han aabenbar. Ydmygt bekjender han for Gud og Mennesker, at han var den ringeste Apostel, et utidigt Foster, ikke værdig at kaldes en Apostel; men naar det gjøres fornødent, naar man ikke vil høre ikke vil agte Ordet af den Mand, der veed at fornede sig selv, da viser han ogsaa, at han er kraftig i Ord og myndig i Tale, at om han end ydmyger sig under Guds vældige Haand og glad taaler, at en Apostel er som en Skovisk i Verden, har han dog ikke glemt sig selv, at han er en Apostel, der tør træde frem, hævde sin Værdighed, den Lære, han forkynder, mod enhver Forskjellighed der verdsligt hovmoder sig. Naar Jøde-Christnene meente at have et Fortrin, en Førstefødsels-Ret, der gjorde dem Gud velbehageligere og berettigede dem til at lægge den christelige Frihed i Cerimoniens Lænker, da dømmes P. denne Lyst til Trætte og forfængelig Ære, han som selv turde forlade sig paa Kjødets fremfor nogen Anden, født af Benjamins Stamme, Hebræer af Hebræere, en Pharisæer efter Loven, der endog havde gjort, hvad hine ikke havde, havde forfulgt den christne Menighed – men som dog agtede alt Dette for Tant og bitterligen angrede det Sidste. Naar Enkelte i Menigheden vilde forraske sig som havde de allerede grebet det Fuldkomne, da stiller den gamle Strider^d sig hen hos dem paa Løbebanen, for at lade dem maale Afstanden fra Den, der dog ikke meente at have grebet det Fuldkomne,

[c] 2 Cor: X, 5.

d i Bevidsthed om hvo han er

men kun at jage derefter. – Naar Menigheden opblæstes i Tryghed, som skulde den i al Magelighed vinde, hvad Apostlene, som priisgivne Mænd, maatte arbejde Dag og Nat for uden at see anden Løn end være som Udsbud i Verden og høste Menighedens Utaknemlighed, da raser han et Øieblik, for at minde den om, at han, der haver været henrevet i den tredie Himmel, med Frygt og Bæven arbejder paa sin Saligheds Sag. Kun i Kjerlighed handlede han saaledes, kun at han maatte vinde Menneskene ikke for sig men for Sandheden. Han ophidsede Ingen og i Alt, hvad der mødte ham i hans lange Liv fandt han ingen Anledning til at vække usunde Lidenskaber hos de Troende. Selv da han stod i Lænker ligeoverfor en elendig Fyrste, vil hans Tale ikke vække Forbittrelse, han hidser ikke, han peger ikke paa sine Lænker for at dømmes, han har glemt Lænkerne, og Verdens Uret mod ham, glemt alt Dette over Sandheden, hvis Vidne han er, han ønsker selv hiin elendige Fyrste, at han var som [han], han ønsker det saa forsonet, at han tilføjer kun uden disse Lænker.

Saaledes ogsaa i Forhold til de Hedninge-Christne. P. havde Styrke nok til at forhindre Læren i at omtumles for enhver Vind, men i Fremstillingen, i Tillempningen veed han at benytte enhver Luftning for at Sandhedens uforandrede Ord dog maatte havne i et eller andet Hjerte. Han er ikke hastet frem for at omstyrte Hedningernes Altere, han har ikke haanet deres Viisdom, ikke meent, at det var paa den Maade man blev uforglemmelig ved sin Nidkjærhed. Han har benyttet Vers af deres Digtene, som vare paa Folkets Læber, at hans Lære ad denne Vei maatte naae til Hjertet; han er standset ved deres Alter for i den gaadefulde Indskrift, der var Hedenskabets høieste Sandhed, at indforklare sin Læres Sandhed. Men naar man vilde misforstaae denne kjerlige Selvfornægtelse, denne bekymrede Langmodighed, der elskede Menneskene og vilde deres Vel, naar en verdslig Viisdom vilde hjælpe ham til at mødes halvveis i Forklaringen, naar det yppige, tankeløse Liv i Stæderne vilde tage Christendommen forfængeligt, tage den som alt Andet, som det tog det Ene mellem det Andet, da var han atter sig selv tro, sin Lære, sin Myndighed, sit Ansvar for sildigste Tider. Han tingede ikke, han indgik ikke Forlig paa løse Ord, han hengav ikke Læren at forvanskes og vanarte i vidtløftig Omgængelse med hedens[k] Kløgt, han afbrød Overveielsens lange Slægtregistre, der vilde hjælpe ham Sandheden paa nogen anden Maade ind i Verden end den, paa hvilken den var indkommen, paa hvilken han selv havde modtaget den. Han vaklede ikke; han bekjendte, at den Lære, han forkyndte, var Jøder en Forargelse og Hedninger en Daarskab. Om den halve Verden havde reist Spotten mod ham, den anden lille Halvdeel taget Forargelse, han havde Intet forandret, ikke en Tøddel, om han saa skulde have taget Læren med sig i Graven og ikke vundet en Eneste. Han hidser Ingen, han søger intet Beviis for Lærens Sandhed i at den er Jøder en Forargelse og Grækere en Daarskab; men han veed at Læren er Sandhed. Dette er ham Hovedsagen; han veed, at det Andet maa komme over denne Prædikens Daarlighed, da Jøderne æske Tegn, og Grækerne søge Viisdom. (1 Cor: 1, 22.). Han attraaer ikke selvplagerisk denne

skadefro Sikkerhed for Lærens Sandhed, at den bestandig forarger Nogen, eller vækker Nogens Spot, som var dette hans Ærinde i Verden og som havde han først da fuldkommet det. O! ogsaa Løgn og Daarskab kan vække Forargelse og Spot. Han veed Læren er Sandhed, og om al Verden vil antage den, det overbeviser ham ikke mere, om det end er hans Hjertes og hans Bønners Begjering; om det Modsatte skeer, det afkræfter ikke hans Overbeviisning, afmætter ikke hans Begeistring, udslukker ikke hans Aand.

Især i den Menighed, der var stiftet i Corinth maatte P. stride saaledes. I denne blomstrende Handelsstad, der ved sin Skibsfart og sin Beliggenhed vedligeholdte en levende Forbindelse mellem Østen og Vesten, strømmede en talrig Masse Mennesker sammen fra alle Kanter, forskellige i Sprog, i Dannelse, frembragte de blandede med Indvaanerne ved Berøringer og Modsætninger nye og nye Forskjelligheder. Ogsaa i Menigheden søgte denne Forskjellighed at gjøre sig gjeldende i Secter og Partier, og fornemlig søgte en hedensk Viisdom at trænge sig frem som Sandhedens Læremester. I sin første Skrivelse til denne Menighed, hvoraf vor oplæste Text er tagen kæmper P. kraftigen herimod, og søger ingen mindelig Overeenskomst med den Viisdom, med hvilken han intet Fælleddskab havde eller vilde have. Vi have hørt hans Ord oplæse. Nidkjær paa hvad ham var overantvordet vil han ikke, at Sandhedens Lære skal dyrke fremmede Guder eller betle om prægtige Ords Bistand, han bekjender, at om han end talte Viisdom blandt de Fuldkomne, da talte han dog ikke denne Verdens Viisdom, ikke denne Verdens Øverstes, hvilke skulle beskæmmes, men forkyndte den hemmelighedsfulde Viisdom, der var skjult fra Verdens Begyndelse, skjult for Verdens Øverstes Øine, da de korsfæstede Herlighedens Herre.

Dersom P. havde levet i vore Dage! Ja! hans Omsorg for Menneskene vilde vel have ladet ham udfinde mangt et Middel, der er skjult for os, men mon han, naar fornødent gjordes, havde forandret det bestemte, ubestikkelige Ord, der bryder Freden; mon Den der var bleven samtidig med ham og kjendte det Tidligere ikke blot skulde have tabt Læren men ogsaa P? Visseligen ikke. Men hvad følger nu heraf for Den, der skal tale i Menigheden? Skal han maaskee føre Dig, m: T:, ud af det hellige Huus, ud paa Gader og Stræder^e tinge og kjøbslaae med den verdslige Viisdom; ikke for Din Skyld, thi hvad skulde dette gavne Dig, dersom den dog ikke var sand; ikke for Sandhedens Skyld, thi den begjærer blot at forkyndes puurt og reent; men for Forfængelighedens Skyld, at den Talende maa vise sig herlig i Verdens Øine. Paa den anden Side skal han her paa det helligede Sted, hvor Du jo veed, at denne Viisdom er en Hemmelighed, der var en Hemmelighed, der blev forkyndt som en Hemmelighed, og altsaa vedbliver at være aabenbar i Hemmeligheden, skal han her søge at snakke Apostelens stærke Ord efter, og saaledes daarligen støie og larme, beskæmme Apostelen og sig selv. Priset være den Mand, der veed at stride for

e eller dog blive i Forgaarden, for [at]

[f] tale Apostelen hans stærke Ord efter Munden

[g] en spæd Stemme

Sandheden, den Mand som ikke vadsker sine Hænder og lader Sandheden korsfæste, priset den Mand, der i den virkelige Fare i 40 Aar holdt ved Dag og Nat, i Hunger og Nøgenhed, uden vist Sted paa Jorden, forsagende Alt, overskjeldt, forfulgt, bespottet, forbandet; men den Mand var jo en Daare, der vilde stride paa samme Maade medens hans Fare var en ganske anden ei den ikke at efterkomme sit Aposte[l]kald, men den ei at frelse sig selv. Lad Apostelen beholde det stridende stærke Ord, der trænger igjennem til at befæste Adskillelsen; men hvis vi ville eftersige ham det, var det da ikke, som naar et Barn ifører sig den Vældiges Rustning for at lege Krigsmand, skulde Modstanderen ikke snart opdage, at det var et Barn, der skjulte sig deri; skulde saaledes Modstanderen ikke snart opdage, at det var en svag Sjel og en afmægtig Tanke, der husede i det vældige Ord! Skulde det ikke være til Skade, som det visselig var til Gavn at P. begyndte, hvad han herligen skulde fuldkomme, begyndte en Strid, i hvilken ingen Forfærdelse skulde forvise ham om, at han dog ikke tilstrækkeligen havde beraadført sig med Kjød og Blod, ikke ret var bleven færdig med sig selv, da han allerede vilde være færdig med Alt, for at begynde Kampen med den ganske Verden.

Lader os derfor hellere anvende Ordet mod os selv, og Enhver især tale med sig selv om, hvad han hører, ikke hvilket Forhold til Verden Læren indtager, men hvilket hans Forhold er til hiin hemmelighedsfulde Viisdom. Thi dette var jo dog det Sørgeligste af Alt, om hvad der var Jøder en Forargelse, Græker en Daarskab, Paulus en Guds-Kraft til Salighed, om det var bleven ham en tom Lyd paa hans Læber, en larmende Tale i hans Mund om, at den er Jøder en Forargelse og Græker en Daarskab! Var det ikke ligesaa sørgeligt som hvis han vidste om hiin Gudfrygtighedens Hemmelighed, hvad P. et andetsteds siger: at Gud var aabenbaret i Kjødet, retfærdiggjort i Aand, seet af Engle, prædiket blandt Hedninger, troet i Verden – vidste, at den var troet i Verden, men ikke vidste, om han selv havde troet den. –

Saa skal Talen da blive hos Dig m: T:, og handle om:

Dit Forhold til den hemmelighedsfulde Viisdom.

Denne hemmelighedsfulde Viisdom forkynder, hvad intet Øie har seet. Saae Du det da m: T:, eller var Dit Forhold ikke Dens, der saae det, om han end foragedes; ikke Dens, der saae det, om han end spottede, men Dens, der slet ikke saae det, eller saae

det som alt Andet i Verden, hvad der hverken frister Forargelsen eller Spotten? Da var Du jo, skjøndt seende, dog som Den, der ikke seer. Skulde dette være det rette Forhold, at det Vidunderlige var blevet saa naturligt, at der intet Øieblik var, da Forargelsen listede sig om Din Sjæl, da Spotten hemmeligen lagde Raad op mod Dig, for at forstyrre Beskuelsen. Selv en Apostel var ikke langt fra at forarges, men desto nidkjærere Apostel blev han, fordi Forargelsen maatte tjene ham til Gode, da han elskede Gud. ~~Lader os ikke gjøre det Vidunderlige altfor naturligt; maaskee er da det, hvorom vi tale, ikke mere det Vidunderlige, og det vi sige, ikke det vi mene at sige.~~ Der nævnes tvende Afveie: Forargelsen og Spotten, fordi det Vidunderlige, naar det ikke bliver Frelsende, enten frister et Menneske til i trodsig Feighed at tabe sig selv og forarges, eller til i feig Trods at hævde sig selv ved Spotten. Thi dersom han æsker Tegnet, men det Vidunderlige ikke i menneskelig Dristighed er Tegnet, men i guddommelig Nedladelse, da forarges han, som Petrus gjorde det; og hvis han søger Viisdom, da spotter han, som jo Sara loe, da Forjættelsen forkyndtes.

Saae Du det da m: T:; eller siger Du blot: salige de Øine som saae det, og selv dette hvorledes siger Du det? Den Herlighed, om hvilken vi tale, var jo ikke lystelig for det jordiske Øie, da den var Jøder en Forargelse og Græker en Daarskab. Det Øie, der saae den var altsaa ikke det jordiske Øie, men Troens Øie, der skuede tillidsfuldt gennem Forfærdelsen for at see, hvad det jordiske Øie ikke opdagede, hvis den Seende var uvidende om, hvad der var at see, som Disciplene jo ikke saae det, da de gik til Emaus, og Maria Magdalene ikke saae det, da hun stod ved Graven; for at see, hvad der ængstede det jordiske Øie, naar den Seende vidste, hvad han skulde see. Nu er det vel saaledes, at Troens Øie altid er saligt, naar det seer Troens Gjenstand, men naar Du priser det saligt, da taler Du jo ikke om at see, hvad der vel kan være herligt at have seet, hvad Lykken, hvad Omstændighederne forunde det ene Menneske og negte det andet Leilighed til. Naar Du priser det Menneske lykkeligt, der saae, hvad det jordiske Øie lyster at see, og Du gjør det uden Misundelse, men velvilligt glæder Dig med den Lykkelige, da prise vi Dig, at Du ikke blev utaalmodig i at begjere, ikke misundelig ved at savne, og saaledes indeholder Din Glæde over den Lykkelige Din egen Berømmelse. Hvis Du derimod priser Troens Øie saligt, at det saae Troens Gjenstand, saa maa Du enten listelig misforstaae Dig selv og Din Tale, som var der Tale om noget Udvortes, eller Du maa i samme Øieblik føle en hemmelig Bebreidelse, at Du taler, som var det Dig negtet, i den beleilige Time at see, hvad den Troende i hiin fjerne Tid saa; en hemmelig Bebreidelse, at Du misbruger et Ord, der nærmest [gjelder] om de forbigangne Tider før Tidens Fylde kom, hvilke begjerede at see, hvad den Troende saa, men hvad den Troende ikke skal aflade at see, hvis han selv vil. Du maa, naar Du er oprigtig, føle en Misfornøielse med Dig selv, at Du bruger hiint Ord som et Skjul for Vantroen, som vilde Du til nogen anden Tid i Verden have seet, hvad kun Troen seer, som vilde Du, hvis Lunkenhed kun er stærk i misforstaaet Lovprisning,

have undgaaet Forargelsen og Spotten, dersom hiin Herlighed, om hvilken vi tale, havde paaødet sig Dig, saa Du maatte see.

Saae Du det da m: T: og hvorved? Var det ved Hjælp af hiin skjønne Kraft i Sjelen, der trøster og glæder det Barnlige i os, hiin skjønne Kraft, der fremkalder Længselens forønskede Skikkelse, Erindringens elskede Billede, det mere end Forbigangnes skuffende Nærværelse men ogsaa ængster med Frygtens og Ahnelsens Skrækkedilleder? Meget formaaer visseligen denne Kraft, men hvad den frembringer, er dog Dit eget Værk, om det end som frembragt, atter virker ved den Kraft, Du gav det. Og hvad denne Kraft frembringer, maa jo dog

paa en eller anden Maade det jordiske Øie have seet, men Troens Gjenstand kan ikke sees af det jordiske Øie, altsaa heller ei vise sig i Indbildningens Billeder. Var det ogsaa at ønske, at Troens Gjenstand var en saadan Skikkelse, der, hvad Du jo selv har erfaret, udebliver, naar Du meest behøver den; thi naar Trygheden og Stilheden og Lydløsheden, i hvilken Billedet bliver til, forsvinder, naar Kampen og Striden begynder, da viser der sig Intet, uden hvad Angest og Forfærdelse fremmaner. Og selv om en saadan Skikkelse viste sig, den kan dog ikke berolige Striden, thi alt hvad Indbildningen danner er en Eenhed uden Sammensætning. Dersom Du saaledes vilde forestille Dig en Konge, men han var ikke klædt i Purpur, thi skal Indbildningen kunne hjælpe Dig, om Du end aldrig saa en Konge, men klædt som en ringe Mand; dersom Du vilde forestille Dig ham, ikke i Palladset, thi skal Indbildningen hjælpe Dig, om Du end aldrig saa dets Herlighed, men hos den Ringe og Foragtede i Folket, og der var ingen Hytte saa ringe, at han jo kunde gaae ligesom opreist derind, og der boede i Hytten ingen saa Elendig, at han jo ogsaa for ham viste, at han var Kongen, vilde Du da kunne forestille Dig dette? Eller vilde ikke Indbildningen her fortvivle? Om Du end havde læst nøiagtigen, hvad der er fortalt og opbevaret skriftligt, vilde Du dog ikke forgjeves søge at forestille Dig den Herlighed, der var Jøder en Forargelse, thi selv om Kongen havde villet besøge den Ringe, hvilket ikke kunde forstyrre, saa havde han dog forvandlet den Ringes Hytte til et Pallads; den Herlighed, der var Græker en Daarskab, thi hvis hiin ædle Konge kun derved var bleven ukjendelig, at han bar den ringe Klædning, og den menneskelige Skikkelse ikke allerede som saadan havde været et Skjul, selv om han var iført Purpur, eller hvis den ringe Klædning havde været et Udmærkelsestegn, der paa en anden Maade udmærkede ham mere end al jordisk Pragt, ja da havde vel en Græker ikke villet spotte.

Men dersom Du nu saa denne Herlighed, om hvilken vi tale, saa fatter jeg jo, hvorledes Du saa den, at Du saa den troende. Troen selv er ligesom Troens Gjenstand, Jøder en Forargelse, fordi de begjere den beviist ved Tegnet, medens det Vidunderlige selv vil være Troens Gjenstand; Græker en Daarskab, fordi de søge Viisdom, medens Troen selv er en Hemmelighed og kun en aabenbar Daarskab.

Denne hemmelighedsfulde Viisdom forkynder, hvad intet Øre har hørt. Har Du da hørt det m: T: og hvorledes? Var Forkyndelsen maaskee ikke hemmelighedsfuld, fordi det Ord, om hvilket vi tale, engang hvidsket paa de afsides Steder, nu forkyndtes fra Tagene? Ligger det Hemmelighedsfulde deri? Naar et Menneske betroer et andet et hemmelighedsfuldt Ord, og dette da, ved den Andens Uforsigtighed eller ved hans Ondskab kommer ud i Verden, da er det jo aabenbart, og det var en Daarlighed, om hine tvende Mennesker vilde mene, at de endnu havde en Hemmelighed. Men den hemmelighedsfulde Viisdom er jo kun for Den, der har Øren at høre med, thi kun han hører.

Hørte Du det da, m: T:; eller var Du ikke som Den, der forargedes, men dog hørte det, ikke som Den, der spottede, men dog hørte det; men derimod Den, der hørende ikke hørte, hørte et Veier, der foer hen, hvilket ligesaa lidet fristede Forargelsen som Spotten. Saa hørte jo dog Den bedre efter, der forargedes; og Den, som spottede, glemte ikke saa hurtigen. Thi den Første blev jo i et Forhold til det Hørte, i en uvillig Hengivelse, som han ikke kunde løsrive sig fra; og den Sidste maatte jo bestandigen ved Spotten væрге sig mod Det, han kun saaledes formaaede at holde borte. Saa hvis Du Intet fornam til Forargelsen, om det saa først var i det Øieblik, da Du, frelst i ubetinget Hengivelse, opdagede, hvor nært den havde ligget; Intet fornam til Spotten, om det saa først var i det Øieblik, da Du i salig Fortabelse samtykkede i Hemmeligheden - da var det jo tvivlsomt ikke blot om Du var i det rette Forhold til hiint Ord, men om Du var i noget Forhold til det.

Hørte Du det da m: T:, eller er det Dig blot som om Du hørte det, lytter Du derefter og siger: salige de Øren, der hørte det? Ja lykkeligt det Øre, som hørte, hvad det jordiske Øre ønsker; men om alt Dette tale vi jo ikke. Det Du begjærer at høre, det har Du jo hørt, det er hørt atter og atter, det høres i ethvert Øieblik paa mange Steder, og Du skal ikke sige, hvo stiger op i Himlen at hente os det ned. Men saa var det da ikke Hørelsen selv Du prisede, men maaskee Den, Du priste salig, der havde Øre at høre med, og de hørte; thi for at høre fordres der jo altid et Øre, men Den, som haver Øre at høre med, han haver et indre Øre. Ja lykkelig Den, hvis Øre oplodes til at fatte Tonens inderste Samklang, og hvis Du priser Den lykkelig, hvem det blev givet, da ville vi atter prise Dig, at Du ikke smaaligen ønskede, at alle skulde savne, hvad Du savnede. Men derom er det jo ikke vi tale. Ordet var ikke et prægtigt Ord, saaledes som det kildrer det jordiske Øre, hvorledes kunde det da blive Jøder en Forargelse og Græker en Daarskab? Det var ikke en opflammet Tale glødende i Ild; thi det Skjønne fattede jo dog Grækeren fremfor Nogen, og Begeistringens Fyrighed opildnede jo Jøden. Saa var det da ikke det jordiske Øre, der hørte, men Troens Øre, der gennem Forargelsens og Spottens Anfægtelser hørte efter til at høre Troens Ord. Ja saligt det Øre, som hørte det. Men

hvorledes kan Du dog prise det saligt, fordi det hørte, hvad ingen Tid og intet Rum forhindrer Nogen at høre, der haver fornummet Forkyndelsen.

Hørte Du det da m: T:, og hvorledes fastholdt Du det; thi Den, som blot hører Lyden, han hører kun sandseligt, og selv hvis det var en menneskelig Tale, han vilde høre, da hørte han den egentlig ikke, dersom han ikke hørte Andet, og selv om han hørte anderledes, men Intet hørte, saasomt den Anden aflod at tale, da hørte han dog egentligen ikke. Fastholdt Du da Ordet ved hiin redelige Kraft i Sjelen, der Intet lægger til og Intet tager fra, men nøiagtigen og usvigeligt gjengiver Dig, hvad Du har betroet den. Kunde Du ønske at betro Ordet til denne Kraft. Ja vel er den redelig, men naar Striden begynder og Din Sjæl bliver urolig, da fornåm Du vel, at Du tyede til Hukommelsen, fordi den selv leed med under Forvirringen. Og Hukommelsen tilhører Dig jo ikke ganske, den er i fremmed Tjeneste, afhængig af hvad der ikke staaer i Din Magt; thi Tiden sløver den, og fralister den lidt efter lidt det Betroede, indtil hiin sidste Time kommer, i hvilken Du meest behøvede Ordet, om hvilket vi tale. Formaaede ogsaa Hukommelsen at bevare, hvad Du ønskede bevaret af den? Vel er nemlig Ordet et forbigangent, sagt for mange Aarhundreder siden, og dette mægter jo hiin Evne at fastholde det Forbigangne, som det var, bringe det frem igjen tydeligt og nærværende som en Erindring, uden at udelade Noget, men ogsaa uden at glemme, at det er noget Forbigangent. Er dette glemt, da er jo det Betroede forandret, som hvis Een tydeligen huskede en Begivenhed, men glemte, at det var mange Aar siden den skete. Men hiint Ord, om hvilket vi tale, er jo ligesaa meget et nærværende som et forbigangent; thi ellers var det ikke usandt, at prise de Øren salige, der engang for mange Aarhundreder siden hørte det, fremfor det troende Øre, som hørte det igaar.

Men dersom Du ikke hørte Ordet saaledes som det ikke lader sig høre, saa vide vi jo, hvorledes Du hørte det, at Du hørte det med Troens Øre. Thi Troen er ligesom Ordet Jøder en Forargelse, da de æske Tegn, der bebudede det Tilkommende, men det Tilkommende er netop det Nærværende; og Græker en Daarskab, da de søge Viisdom, men det Nærværende netop er det Forbigangne, der dog er nærværende uden at være en Gjentagelse.

Denne hemmelighedsfulde Viisdom forkynder, hvad der ikke opkom i noget Menneskes Hjerte. Var det da i Dit Hjerte m: T: som det, der ikke var opkommet derinde, eller var det der saaledes, at det ikke fristede til Forargelse og ikke til Spot og aldrig havde gjort det.

Hvo fattede dog det menneskelige Hjerte! Selv Den, der fornåm det tydeligst i sit eget Bryst, selv Den, der forstod opmærksomst at belure og iagttage enhver dets Rørelse og enhver Tilskyndelse derinde, selv han vilde vel ende som han begyndte: intet er saa ubegribeligt som det menneskelige Hjerte. Og hvis Nogen vilde spørge ham, hvad det da var, der kunde

opkomme i et Menneskes Hjerte, da vilde han vel studse over Spørgsmaalet, og intet andet Svar vide end at bede om Betænkningstid, indtil Tiden var forbi og han dog ikke havde svaret. Men formaaer intet Msk. at fremsætte, ja er det vel aldrig faldet noget Msk. ind at ville fremsætte Alt, hvad der kan opkomme i et Msks Hjerte, hvo veed da, om hiin Viisdom ikke skulde være opkommen i noget Msks Hjerte, om der ikke skulde være eller have været en eensom Mand i en Afkrog af Verden, om der ikke skulde være ell. have været en Mand i Stadens Larm, i hvis Hjerte den opkom. M: T: vi tale jo ikke saaledes for at overbevise al Verden, vi tale jo kun om Dit Forhold til den hemmelighedsfulde Viisdom, og dersom en Anden vilde mene, at man burde vente med Afgjørelsen af dette Spørgsmaal, indtil man fik udgransket og afhørt enhver Tanke, der var opkommet i noget Msks Hjerte, da er dette jo ikke Dit Forhold.

Var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte, eller siger Du blot: saligt det Hjerte som bevarede den. Dette gjør Du jo ikke, da Du jo selv veed at Midlet, hvorved den bevares er det samme som det, hvorved den annammes, og Midlet det samme for ethvert Menneske, og anvendeligt for ethvert Msk, der vil det.

Var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte, var den i Dit Hjerte, uden at være opkommen der, men dog saaledes, at Du Intet havde fornummet af det menneskelige Hjertes lidende Modstand i Forargelsen, eller handlende Modstand i Spotten, da var det jo tvivlsomt, om det virkelig var den Viisdom, om hvilken vi tale. Var det maaskee en Høimodighed af Dig, at Du ligesom for at hædre den, sagde: sandeligen noget Saadant er aldrig opkommet i mit Hjerte, men Dette kun var et dristigt et begeistret Udtryk om hvad Du skyldte en Anden; medens der dog Intet var til Hinder for, at det ogsaa kunde være opkommet i Dit Hjerte, om det end var vist, at det ikke var Tilfældet, om det end var priseligt, at Du ikke utaknemligen vilde tillyve Dig Noget. Selv om en saadan Viisdom ikke var opkommen i Dit Hjerte, den var jo dog saaledes kommen derind, at det var umuligen den kunde møde eller kunde have mødt Forargelsens eller Spottens Misforstand. Men denne Umulighed beviser jo netop, at en saadan Viisdom ikke er den, om hvilken vi tale. Thi Forargelsens og Spottens Mulighed beviser vel ikke Viisdommen, men Umuligheden, at den dog i dybere Forstand er opkommet i Dit Hjerte, om den end tilfældigen er indkommen deri ved en Anden. Saa var det da maaskee høimodigen, om et Menneske vilde sige det om en anden Viisdom, men i Forhold til den, om hvilken vi tale, hvor blev her Høimodets Overflod, eller hvor blev Bemyndigelsen til at tale store Ord. Thi hvis Du frelst hviler i hiin Viisdom, da havde jo Forargelsen og Spottens Mulighed netop udtømt den menneskelige Høimodighed saaledes, at den Intet, slet Intet havde at beraabe sig paa, men kun ydmygt at modtage, hvad der blev en Guds-Kraft til Salighed.

Var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte m:

T:, som den der ikke var opkommen i Dit Hjerte, men blev den Dig maaskee efterhaanden saa naturlig, at det var, som var den opkommet i Dit Hjerte? O! dersom et Msk. gjemte et Ord i sin Sjel, der engang havde frelst ham i Livets Nød! Maaskee var Ordet simpelt og eenfoldigt, maaskee blev det ham tydeligt ved at grunde derover, maaskee kunde han klart, indlysende med al Sprogets Magt forklare det for Alle, men Eet kunde han ikke, han kunde ikke forklare, hvorledes det opkom i ham, netop i Nødens Stund; han kunde udvikle al dets senere Virkning for hans Liv, men han kunde ikke forklare, hvorledes, netop da Nøden var størst, Hjælpen havde været ham nærmest i dette Ord; mon han, om han end blev gammel og bedaget, mon han nogensinde vilde komme eller vilde ønske at være kommen dertil, at Ordet havde tabt hiin hemmelighedsfulde Magt for ham? Eller dersom et Msk. havde en hemmelig Ven, og det var saare skjønt at høre ham aflægge Vidnedsbyrden om, hvorledes denne Ven havde hjulpet i et langt Liv mange Gange og paa mange Maader, men dette kunde han ikke forklare, hvorledes hiin Ven havde fundet ham, da han selv forgjæves søgte i den vide Verden, mon han da nogensinde vilde komme, eller ønske at være kommen dertil, at hans hemmelighedsfulde Forhold havde tabt sin Vidunderlighed? Eller dersom der var et barmhjertigt Msk, hvem Du engang havde skyldt Alt, og Ingen kunde uden dyb Bevægelse høre Dig fortælle om, hvorledes Eftergivelsen ikke blot havde været Din Frelse, men Din Velfærds Ophav og Udspring, men Du kunde ikke forklare hvorledes, og hver Gang Du tænkte derpaa, paa Din Gjeld, da sagde Du endnu bestandig som den første Gang, det er en Umulighed, om det end er vist, mon Du da nogensinde vilde komme dertil, eller ønske at være kommen dertil, at hiin vidunderlige Afgjørelse, var bleven Dig mindre vidunderlig, mon Du vilde forstaae, eller ønske at kunne forstaae Den, der vilde hjælpe Dig til Forklaringen, at Du aldrig havde været saa meget skyldigt, at Din Gjeld var en Tilsyneladelse, da dens Begreb var hævet derved, at alle Msker saaledes vare skyldige, at Din Taksigelse var en Skuffelse? Og saaledes med hiin hemmelighedsfulde Viisdom, selv om den forklarede et Msk. Alt, oplod hans Øie til at skue, aabnede hans Mund til at udtale, udvidede hans Hjerte til at fatte det Dybe, mon den dog nogensinde vilde blive et Mske anderledens aabenbar end i Hemmeligheden. Derimod vilde han vel forvanske og fordærve sig Alt, ved at ville glemme, ved løgnagtigen at ville besvige Oprindelsens Vidunderlighed. Og hver Gang han vilde arbeide sig tilbage til hiin Oprindelse i hans Sjel, da vilde han atter see Forargelsen og Spotten staaende ved den trange Indgang, hvilken er Troens.

Men var da hiin hemmelighedsfulde Viisdom i Dit Hjerte som den, der ikke var opkommen derinde, saa fatte vi jo hvorledes den var der, at den var ved Troen i Dit Hjerte. Thi Troen er ligesom den Jøder en Forargelse, fordi den ikke vil sætte Splid i Dit Væsen, men forlige Dig med Dig selv; og Græker en Daarskab, fordi den vil forlige Dig med Dig selv, men ikke ved Dig selv.

* *
*

M: T: denne Tale har ikke vandret vide om i Verden for at søge Strid, den har Ingen villet beseire, ja end ikke villet værne om Nogen, som var der Kamp udenfra, den er bleven hos Dig, har ikke meent at ville forklare Dig Noget, men hemmelighedsfuldt har den villet tale med Dig, om Dit Forhold til hiin hemmelighedsfulde Viisdom. O! at Intet maatte forstyrre Dig dette, ikke Liv, ikke Død, ikke det Nærværende ikke det Tilkommende, ikke nogen anden Skabning - ikke denne Tale, der om den end Intet haver gavnet, dog har bestræbt sig for, hvad der jo er det Første og det Sidste, at lade Dig have, som Skriften siger, Troen hos Dig selv for Gud (Rom: 14, 22.)

